

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Capvt X. De Beneficijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

396 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
fertè, ideoque stylum contraho, de his eadem ratio,
quam supra de Collectis insinuaui.

Pro coronide adijcitur à Latinis *Ite missa est*, à
Græcis *in pace Christi eamus*, & respondetur *In no-
mine Domini*, vt patet ex Liturgijs Basilij, & Chry-
sostomi. Et hæc de sacrificio pro instituta breuita-
te dicta, æqui, bonique consulat beneuolus Lector.

C A P V T X.

De Beneficijs.

DE beneficijs dicere meditati duo succurrunt
stylo notanda.

Primum quid sit beneficium; alterum quis ei
obtinendo ab ætate, scientia, & moribus idoneus
esse videatur.

§. PRIMVS.

*Quid sit beneficium Ecclesiasticum, &
quis illius Capax.*

HÆc Theologis, ac Iuris peritis probata defi-
nitio.

*Beneficium est ius perpetuum percipiendi fructus
ex bonis Ecclesiasticis propter aliquod officium spiri-
tale, auctoritate Ecclesiæ constitutum.*

Ex Inno-
centio in
c. Rela-
tum de
Præben-
dis.

Vt quis eius sit capax decem omnino requirunt
Theologi. Primum legitimo sit thoro genitus, quia
id facit ad ipsam natalium commendationem, or-
dinumque

dinumque dignitatem, quæ eos fugit, ac horret, qui negata venere, illicitoque concubitu per scelus in vitam, & auras inuitas euaserunt: quibus obtrudi posset illud: in peccato natus es totus & doces nos. Alterum est, vt sit Clericus: quia hic est primus gradus, à quo ad altiora datur ascensus.

Tertium est ætas conueniens, & opportuna tum beneficio, tum officio, de qua fusius postea disceptabimus.

Quartum cœlibatus: neque enim Latina Ecclesia nuptias amat in sacratoribus suis Ministris.

Quintum ne censura notatus, ne irregularitate sit irretitus.

Sextum adsit morum probitas, & decus innocentis vitæ, de qua suus erit dicendi locus.

Septimum, eum ornet scientia, & augustum animi, doctæque mentis lumen.

Octauum ne quis in corpore grauior sit næuus, ne qua macula, ne quod vitium quod deuenustet, & spectantium oculos offendat.

Nonum sit intentio, pronaque in eum statum voluntas, ne necessitate, ne avaritia impulsus videatur potius, quam eximia quadam in Deum, & sacra propensione suauiter inuitatus.

Decimum, ne alio beneficio sit grauis, quod illud ferre, compati que non possit.

Hæc ferè sunt, quæ Theologi in scholis, quæ in

398 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
cathedra supremi Ecclesiæ Præsides, quæ in exedris
veneranda Sanctorum Patrum authoritas, vox vna-
nimis, & consensus requirunt: ego ex ijs tria fusius
explicabo, quia ad commune bonum plurimum
conferre videntur. Ea sunt quæ olim in Concilio
Viennensi requisivit Clemens V. videlicet ætas,
scientia, mores.

§. 2.

*Quæ ætas beneficio Ecclesiastico sit
idonea?*

PRima surgentis Ecclesiæ ætas, utpote magis in-
noxia, non tam annorum rationem habuit,
quam meritorum: neque temporis calculos sub-
duxit, sed virtutis numeros amavit, & in ijs con-
quieuit. Eoque factum ut neque Sacerdotio, neque
capessendis beneficijs ætas aliqua iam inde à primis
illis Patribus sit constituta. Nimirum eo loci, ac
temporis in luce erat illud Cassiodori *Ætatem le-
gitimam virtus facit.*

Ita vel ipso Iudice Paulo, Doctore gentium, in
Episcopum adlectus Timotheus, ob singularem in
eo indolem, candidissimos mores, & dignam canis
virtutem, ac prudentiam.

*Niceph.
l. 3. c. 29.*

Ita Eleutherius Episcopus Illyricus anno ætatis
suæ vigesimo est renuntiatus. Ita Remigius Chri-
stianæ Galliæ corculum, ac delitiæ, in primo ado-
lescentiæ flore, hoc est anno secundo supra vigesi-
mum

num Rhemensis Ecclesiæ clauum tenuit, & amplissimæ diœcesis habenas moderandas suscepit.

Ita posteris sæculis sexcenti alij, quorum adolescentia præclaris virtutibus ornata, religioni præfuit; in quos verti poterat illud, quod de Aurelio Clerico magnificè prædicauit Cyprianus. *In annis Ep. 33. adhuc nouellus, sed in virtutis, ac fidei laude prouectus, minor in ætatis sue indole, sed maior in honore.*

Postea tamen labentibus annis etiam labente virtutis studio, addi debuit ætati, quod meritis, quod gratiæ, quod præstantibus animi ornamentis detractum esse videbatur.

Itaque in sacris cœtibus, & vniuerso orbis terræ Concilio decretum sæpius, vt nemo vnus omnium ad eas dignitates, & officia Ecclesiastica ascenderet, nisi quem matura ætas, & annorum lapsu castigata ad aliquam prudentiæ legem, laureamque promouisset.

Et quidem Insulæ, ac Pædo ætas constituta triginta annorum: quia vt ea dignitas virum ab omni virtute perfectum requirit, ita & ab ætate. Beneficij autem quibus annexa animarum cura decreti anni viginti quinque, dignitatibus alijs duo supra viginti: Denique ad alia beneficia quæcumque demum illa sint, ætatis terminus is fuit, qui annum decimum quartum iam attigisset, imò & excessisset.

Huic Ecclesiasticæ sanctioni, & clarissimorum

Patrum

Concil.

Later.

sub A-

lex. III.

Trident.

ses. 24. c.

12. Tri-

dent. ses.

23. c. 6.

400 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
Patrum decretis consentit antiquitatis sensus, & au-
thoritas, ipsa ratio optima legum interpres, ac mo-
deratrix.

Certè in veteri lege Leuitæ non nisi vigesimo
quinto ætatis anno consecrabantur, quod si diuino
nutu, datum illud sacris illius æui, est enim uero
quod Christianis officijs, & augustæ religioni id
iure meritissimo concessum esse fateamur.

Et verò illud ipsum exemplo suo probauit Serua-
tor optimus: latuit ille, & tres omninò ætates, in-
fantiam, pueritiam, adolescentiam domestico qua-
si carcere, & eximie submissionis latebris continuit,
nec in luce urbium, & prouinciarum diuina tra-
ctare voluit, nisi in ipso limine, adituque virilis æta-
tis, cum iam annum trigesimum attigisset. Aberat
tamè ab illo quam longissimè illud omne vitium,
quod minori ætatlæ aspersit natura: erat in illius
infantia, ea morum maturitas, ac grauitas, quæ &
virum deceret, & palam loqueretur: non tamen in
eo sibi indulgere voluit, sed posteris seruire, esse-
que documento, quod augustum Sacerdotij mu-
nus, & arcanorum diuinorum procuratio non vul-
garem animi grauitatem, prudentiamque exigeret,
quam non spondet nisi annis grauior, & defæcata
iam ætas.

Et fanè si Hesiodus è principibus Græciæ Poëtis
longe celeberrimus, in eo qui vxorem duceret,
triginta

triginta censuit, & amavit annos, easque *nuptias tempestivas* esse pronuntiauit, quidni in Ecclesiæ sponso, qui pulchras animas, ceu nobilem cælo, Deoque sobolem generare debet, & alere ad immortalitatem par omnino ætas postuletur? Certè quantum corpus inter, & animam; profana, & sacra, cælum, & terram interest, tantum necesse est inter huius, illiusque sortem, ac nuptias interesse. Ut proinde merito arguendi sint illi, qui iam inde à cunis, & prope ab utero infantibus beneficia amplissimasque in Ecclesia dignitates meditantur, ac procurant.

Legimus Saporem Persarum Regem ex ipso parentis utero coronatum, Regemque proclamatum: sed hoc datum est nimie subditorum indulgentiæ, & præcipiti vnus popelli genio.

Audiuimus Nicetium, deinde Archiepiscopum Treuirensis, ex ipso matris utero Clericum, & coronatum: ut non tam factus, quam natus Clericus, & Episcopus esse videatur. Fuit ille amabilis cæli ludus: & insigne prodigium futuræ sanctitatis, ob quam iam inde ex illo naturæ carcere veluti corona redimitus in mortales auras emerfit.

At non sic euocantur alij; non aperto cæli iudicio, non scripti diuinis in tabulis; sed præpropere parentum amore, & nescio qua vel imperandi libidine, vel auaritiæ prurigine in infulas inuolant,

Ecc

irrum-

402 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
irrupuntque in amplissimas dignitates. Contra
quos altiore vt solet stylo tonat, Tertulianus;
gravis morum censor, ac magister.

Adu. Iud.
c. 9. Infantes, inquit, ad praelium erumpunt, credo ad
solem uncti prius, dehinc pannis armati, & butyro
stipendiati, qui neque norunt lancinare, neque lancea-
re. Quod tamen eorum proprium est, ac singula-
re; qui debent esse veluti duces militantis Eccle-
siae. Sed ista pro aetate sufficiat attigisse; plura qui
L. 2. c. 7. volet consulat Cresollium in suo Mystagogo.

§. 3.

*Beneficiario è triplici schola petenda studiorum,
& scientiae ratio.*

Scientiam amo non tam profanam, quam sa-
cram; & eam amant, ac loquuntur iura, sum-
morumque Pontificum, ac Conciliorum decreta,
eam exigit officij munerisque nobis impositi regu-
la, cui vel ipsa natura consentit.

Concilia Orbis terrae, & sedis Romanae Domi-
ni, religionisque custodes, illud in primis commen-
datum esse voluerunt: vt suae in singulis Episcopis
essent scholae, in quibus Clerici ad omnem sacra-
rum litterarum eruditionem instituerentur.

Eugenius Papa II. in Romano Concilio id seue-
re mandauit. Cui deinde subscripsit Concilium La-
c. II. teranense sub Alexandro III. & postea sub Inno-
centio,

centio, ac denique sacrosancta Synodus Tridentina, quæ pro suo in religionem zelo, studioque promouendæ pietatis, statuit vt in metropolitanis Ecclesijs collegium erigeretur erudiendæ iuuentuti opportunum, ac ne quæ esset in eo instituto remora, Doctores voluit communibus Ecclesiæ subsidijs ali, ac sustentari. Et illud quidem ad iudicium, sensumque totius antiquitatis.

Certè ex Curopalate tres inprimis scholas sacras in Ecclesia fuisse constat; nam inter officia Principis Ecclesiæ numerat. *Doctorem Euangelij, Doctorem Apostoli; Doctorem Psalterij.*

In vna prælegebantur illa, quæ ad sacrorum Euangeliorum notionem, ad diuini verbi pabulum facere videbantur.

In altera explicabantur Apostoli oracula, & præclara magnæ illius mentis effata, eximiaque morum formandorum documenta.

In hac denique sacri Psalmorum numeri, qui modo exultabundi sese erigunt in plausus, & festiuacantica, modo abijciunt in tristes naniæ, & opportunos pœnitentis animæ gemitus.

Et hæc altioris sapientiæ gymnasia satis aperiunt, quæ fuerit illius temporis, quæ antiquitatis in sacras litteras propensio; maximè vero in eas, quas quotidie diuinis in officijs terimus.

Et primò quidem Euangelium, de quo pie, magnificè,

Ecc 2

gnificè,

gnificè, elatè senferunt, & locuti sunt Sancti Patres.

Constit.
Apost. l.
1. c. 5.

S. Clemens illud appellabat *omnium scripturarum absolutam perfectionem.*

In sua
Liturgia.

S. Chrysoſtomus ore aureo. σοφία ὁρθῆν *sapientiam rectam.*

L. 1. de o-

Diuus Cyprianus *magisteria diuina.*

In Ps.
118.

D. Ambrosius *morum magisterium, & speculura iustæ conuersationis.*

In di-
uers. loc.

S. Basilius *oraculorum omnium cœlestium corò-
nidem.*

In Ps. 47.

D. Hieronymus *Virtutem ciuitatù, à qua scilicet plus præsidij sit, quam ab armis, & copioso milite.*

In Math.

Theophylactus *mundi columnas.*

De Orat.
c. 1.

Tertulianus *eleganter vt solet expunctorem totius retro vetustatis.*

De Ec-
clesia S.
Hier.

Denique S. Dionysius Areopagita, vir in sacra-
tiore scientia nemini secundus *Theologia veteris
summam & velut expressum è diuino calamo com-
pendium, quod qui peruiderit, ac tenuerit omnia
veteris Theologiae mysteria censendus erit perui-
disse, ac tenuisse.*

Et hæc sunt quæ diuini Patres in Euangelicæ
historiæ commendationem spargunt, ego hic in
vnum veluti fasciculum collegi, tum vt pro autho-
re, qui in prima schola prælegebatur aliquid dixif-
se viderer, tum vt pio Lectori facerem animos, cal-
carque adderem, ad assiduam illius commentatio-
nem,

nem; gradum facio ad aliud diuiniore Philosophie
lycæum; in quo proponitur, & altè sonat Paulus,
de quo gloriosè prima Christiani orbis lumina.

D. Dionysius Areopagita Pauli filius & hæres, De diu.
nom. c. 7.
eum vno loco communem nostrum solem in-
digitat, alio sapientiæ abyssum: cui consonat D.
Chrysostomus, qui paulum ait *cælum* esse, in quo Hom. 4.
de laud.
Pauli.
Iustitiæ sol elucescat, & *mare sapientiæ purissimum,*
& *profundissimum.*

D. Hieronymus sacro nomine eum appellat *Vas* Ep. 61. ad
Pamma-
chium.
electionis; tubam Euangelij; rugitum Leonis nostri;
flumen eloquentiæ Christianæ: quod qui vel primis
labellis hausit, næ ille eius appetens est, & in paucis
amans.

Appello prima nascantis Ecclesiæ tempora, tua-
que in primis Augustine. De tribus olim grauitè in-
doluisse fertur Cato maior: Primum quod aliquan- Plutarch.
in eius vi-
ta.
do secretum muliebribus auribus credidisset: sen-
tiebat nimirum eas esse peruias, parumque retinen-
tes arcanae veritatis. Alterum quod nauigio iuisset
aliquando, quo pedes ire poterat, horrebat nimi-
rum inconstans & infidum aquæ elementum, quo
nemo tutus vehitur, hauriuntur plerique. Tertium
quod vel vno die mansisset intestatus, in hac tam
breui, fluxa, fragilique vita; in qua amens sit oportet,
qui vel vnam sibi credit securam lucem, qui cras-
tinum pollicetur: nec hodie facit, quod longa fa-
ctum

406 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ctum volet æternitate. Et hæc fuere vel Catonis vo-
ta, vel in posteros emissa morum documenta, ne
eorum aliquis vel mulieri, vel aquæ, vel vitæ ni-
mium confidens, in fraudem, in mortem iret.

Alia planè Augustini vota; eaque etiam tria
fuisse perhibentur: quæ sibi cælo propitio conces-
sa optasset; vt & Christum in carne versantem, &
Romam in flore triumphantem, & Paulum in pul-
pito tonantem vsurpare licuisset. Nihil eorum re-
ipsa datum est: totum in votis stetit. At indultum
illud, vt Paulum etiamnum in scriptis suis loquen-
tem audire, & in ijs spirantem sentire posset: & ve-
rò audiit, ac sensit, non sine magno vel doloris, vel
amoris æstu; cum enim hæreret dubius, ac nutans
inter amabiles virtutis illecebras, cœlique inuita-
menta, & vincula inclitæ consuetudinis, mundi que
fucos: hanc è superis vocem excipere visus, tolle, le-
ge, tolle, lege: paruit ille, tulit, legit, & in ea incurrit
Ad Rom. verba. *Non in commessationibus, & ebrietatibus, non*
13. *in cubilibus, & impudicijs, non in contentione, &*
emulatione: sed induimini Dominum Iesum Christum.
Pupugit ea vox, & altius in cordis arcem admissa
miros pœnitentiæ motus excitauit, fecitque vt non
amplius is esset, qui fuerat olim Augustinus.

Tanta nimirum in Paulo vis fuit, imò & in eius
Epistolis, mutisque typis. Fuit illa D. Dominico
probe nota, ideòque suis ille filijs, quos bonus Pater
velut

velut operarios toto spargebat orbe; pro bibliotheca, Pauli Epistolas (quas omnes ipse fideli memoria tenebat) dare solitus, ratus in ijs esse sacram purioris doctrinae supellectilem, quæ parandis animis sufficeret. Hoc nimirum ab ipso met Apostolo didicerat, qui ei sese visendum exhibens, eximio quodam gratiæ, amorisquæ prodigio suas Epistolas dederat, vt ex ijs concionum suarum desumeret argumentum. Hæc, aliaquæ, quæ pro Pauli Epistolis dici possent; primæ quæ Ecclesiæ Clericis suaferunt, vt ijs altera pateret schola, in qua etiamnum Doctor esset Paulus.

Sed & tertium fuit gymnasium, ludusquæ doctrinae, ac pietatis; in eo Magister David; lectio proposita, Psalterium: quod commendant quam plurima. Primum Author, qui non est alius à Spiritu Sancto; qui Dauide velut calamo vsus ita enim de seipse testatur: *lingua mea calamus scribae velociter scribentis*, scriba Spiritus Sæctus, calamus David. Ps. 44. v.

Commendat & numerus qui facer est: sunt enim Psalmi centum quinquaginta: cuius numeri mysticas rationes venantur S. Patres.

D. Augustinus in tribus quinquagenarijs agnoscit, amat, ac veretur mysterium Sanctissimæ Trinitatis. Rupertus fidem, spem, charitatem illustra bonæ mentis ornamenta, per quæ Iubilæum consequimur beatitatis.

D.

D. Thomas tres hominum status, Pœnitentium, Iustorum, & Beatorum: cui sententiæ fauet illud: quod primus quinquagenarius desinat in Psalmo *Miserere*, qui pœnitenti animo seruit. Secundus in Psalmo *misericordiam, & iudicium*: à quibus emanat Iustitia. Tertius in Psalmo *omnis spiritus laudet Dominum*; quæ laus in primis seruatur beatitati.

Alij centum quinquaginta Dauidis Psalmos referunt ad centum quinquaginta dies, quibus tenuit diluuium, & terras mortales obruit: & hæc à numero petita dignitas; maior à titulo.

Is à Dauide scriptus est Psalterium, ab instrumento musico, quo primum vsus Dauid mulcendo gregi: tum deinde altiore tono ad Dei laudes.

Hinc ab alijs in fronte Psalmorum scribitur ille titulus *Halleluiab*: laudate Deum, quod Psalmi sint Dei laudes, & præconia supremæ mentis.

Alij Psalmis titulum faciunt *soliloquia de Christo*: quia præfaga mente, propheticoque spiritu cum Christo solo locutus videtur Dauid; Alij denique Psalmos appellant *clauem David* quod ijs veluti regia clauis viam aperiat ad virtutem, & beatitatem. Et inde factum autumo, vt maiores nostri celestis sapientiæ, id est virtutis candidati, Clericis explicari voluerint scholam tertiam, in qua pro auctore offertur Dauid, & Psalterium pro lectione ad saniolem doctrinam proposita.

Eius

Eius porrò adeo studiosa fuit antiquitas vt non illud modo euolueret, legeretque diligentius: verum & tenaci mandaret memoriæ, nec censeretur Sacerdotio dignus, qui Psalterium quantum erat memoria non tenuisset.

Gregorius Pontifex Maximus de quodam Rustico, qui è Diacono vocabatur ad infulam, pedumque Anconitanæ Ecclesiæ; iussit inquire an Psalterium memori calleret animo; non alias ei sacram illam dignitatem oblaturus.

Quod illi Pontifici in vsu fuit, hoc & alijs Ecclesiæ Præsulibus. Narrat Theodorus Lector Archiepiscopum Leonem in more habuisse, vt neminem in sacrum ordinem accenseret, qui Psalterium nescisse conuictus esset.

Id ipsum loquitur decretum, quod ex Augustino, Beda, alijsque depromptum est, Sacerdotis nomen vix in eo stare posse, qui Psalterium non didicisset.

Ecce qua cura, & quam improbo labore in illud vnum incubuerit antiquitas, à qua certe multum recedit, & degenerat parum studiosa Posteritas.

Verum hic sentio, mihi vnus aliquis aurem vellicat, amatque illud à me pro coronide adijci; cur eo pietatis propendere visi magni illi Heroes, & prima nascentis Ecclesiæ lumina. Viderant certe pro ingenita sibi à Deo luce, Psalterium esse veluti

Fff

compen-

410 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
compendium aliquod, & epitomen Scripturæ sa-
cræ: quidquid enim in ijs sparfit, scripsitque Dei di-
gitus: hoc in Psalmis, insigni breuitate collegit;
authorem habeo huiusce meæ propositionis D.

*Præf. in
Psalm.*

Augustinum. *Psalterium, inquit, communis quidam
doctrinæ thesaurus est, & vniuersis animæ passioni-
bus, quæ humanas animas variè angunt, subuenit:
Psalmus signifer est pacis; spirituale thymiam, exer-
citiū cœleste, hæc vbi dixit Augustinus, tum pau-
cis quæ inde ad humanos animos emanant, com-
modare censet. Luxum, inquit, reprimat, sobrieta-
tem suggerat, lacrymas moueat. Et ne vacua tantum
sit verbis fides, se ipsum stipulatorem facit, multa-
que doctus experientia prodat, quos ab vna Psal-
modia in se gigni senserit, seu doloris, seu amoris
æstus. Ita enim de se ipse confitetur. *Quantum fleui
in hymnis, & canticis tuis suauè sonantis Ecclesiæ vo-
cibus commotus acriter: voces illæ influebant auri-
bus meis, & eliquabatur veritas in cor meum, & ex
ea æstuabat affectus pietatis, & currebant lacrymæ,
& benè mihi erat cum eis.**

Quidni enim benè sit, & æternum quidem. Di-
cendum enim, quod ex vero, bonoque dici potest à
sacra illa, & religiosa psallendi scientia in cœlis ma-
gisterium parari, coronamque beatitatis: quam ho-
die in ipsa Dei regia gestat Merulus, vir in pau-
cis religiosus: vitam ille in monasterio exegerat,
qua

qua lacrymis, qua eleemosynis mire intentus: maxime Psalmodum cantui, à quo vix in die paucis ^{4. D. 6.} abstinebat horis, quantum scilicet aut cibi, aut somni ratio parcius exigebat. Reliquum diei, noctisque tempus occupabat Psalmodia: cui dum adultis tenebris impensius vacat, vidit è cœli viridario coronam è candido, niueoque florum honore in caput elabi. Nec vana ostento fides: ab illo enim vix sibi redditus erat, cum vita cessit, & mortalibus oris, donandus immortalitate; qua & ipse donaberis aliquando, si cum Merulo sis in sacris ædibus, choroque merula.

§. 4.

*Insignis morum probitas; & inculpata vitæ
anteactæ series.*

DE D. Cypriano disertè quondam, & verè pronuntiauit Pontius. *De suo talem accepit cathedra, non fecit.* Nimirum in sacram illam augustamque Pontificiæ dignitatis sedem præclara virtutum ornamenta, velut domesticam altioris animi suppellectilem, intulerat: & de suo acceperat, quod infulæ, pedoque daret, non ab eo serius, & turpius emendicaret. ^{In eius vita.}

Quod de illo dictum olim, hoc & de alijs, qui vel ad illas dignitates, vel ad ordines, vel ad opima beneficia deuocantur, *tales eos accipiat cathedra, non faciat,* prius enim à moribus, & inculpata vitæ

E ff 2

ante-

412 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
anteactæ serie commendati sint oportet: quam ab
illo gradu sublimes.

Ex illo sensu totius antiquitatis video in leges,
communemque adolescentis Ecclesiæ consuetudi-
nem duo emanasse.

Primum, ut ij quos ipse status, & initæ vitæ ratio,
vel aliqua solum mali suspitione aspersisset, pro-
cul ab Ordinibus arcerentur, ne qua ab ijs labe Ec-
clesiæ iniusta videretur. Ita milites campo, ferroque
assuetos si fortè ad pietatem animum appulissent,
sacris tamen ordinibus prohibebant: quod metue-
rent ne militari licentiæ innutriti, ne martio pulue-
re sordidi, etiam vitam reliquam deprauatis mori-
bus inquinarent. Quod in militia, sagoque valuit ar-
gumentum: hoc & in foro, curiaque è qua homi-
nes ad sacra produci nefas fuit. Existimabant ni-
mirum maiores nostri in ijs vitæ generibus scelus,
& malitiam domicilium suum posuisse; quod
non facile excluderes, etsi melius institutum ag-
gressus fuisses: tantum apud eos potuit vel consue-
tudo mali, vel etiam suspicio.

Theodor.
l. 4. c. 8.

Alterum quod probandæ initiandorum virtuti
datum est, fuit publica populi vox, ac seniorum te-
stimonium, quod prius exaudiri oportuit. Hinc
prostabat certo in loco programma, & solem-
nis fiebat denuntiatio de sacrorum ordinum candi-
dato, quæ Latinis *prædicatio* dicebatur, quod cuique
liceret

liceret in medium proferre si quid nosset de ordinandi vita, & moribus, sic erant illi in publica luce, & cōmuni hominum cōtū discutiebantur, ne quis in eum statum irreperet, qui non esset communi totius populi voce, & seniorum calculo à virtute, ac meritis probatus.

Eodem spectavit illa examinis forma, illæ voces, quibus compellabatur in sacrum ordinem assumendus *dignus es, iustus es?* vel ad confertam multitudinem dirigebantur illa ipsa verba, *dignus est, iustus est?* Quod si placuisset ille de cuius consecratione agebatur, communi omnium animorum consensione, ac voce dicebant. *Dignus est, iustus est.* Et hoc in Apostolicis Constitutionibus appellabatur *Symbolum approbationis, signum assensus*: quem si ab astantibus impetrasset, tum læto omine sacris initiabatur. Sin autem vndæ illæ Comitiorum ab eo recessissent, si muti, & elingues testimonium ferre renuissent, tum verò ab eo consecrando desistebat Antistes.

Huius auitæ consuetudinis meminit D. Hieronymus. *Ita age, inquit, ut Clericus esse merearis, Ep. 5. ut adolescentiam tuam nulla sorde commacules, ut ad altare Christi, quasi virgo procedas, & habeas de foris bonum testimonium.*

His in verbis duo innuit pius antiquitatis interpres, & Doctor. Primum, ut ad altare Christi quasi

Fff 3

virgo

414 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
virgo procedat, hoc est vultu verecundo, moribus
sanctis, vita incontaminata; alienus à mundi pulue-
re, à strepitu vanitatis, à sæculi pompa: hæc enim
omnia amplectitur vox vna virgo, quæ & inta-
ctum amat, probatque pudoris florem, & noxiam
mundi lucem fugit, & deuotæ submissionis, secre-
tiq̃ latebras querit: ideòque Hebraicè virgo, idem
est, quod *abscondita*: quia eleganter Ambrosius.

T. v. 4.

In ex-
hort. ad
Virgines.

*Decet solitudo verecundiam, & gymnasium pudoris
secretum est.*

Alterum quod hoc loco prodit D. Hieronymus,
est bonum testimonium, quod deforis petebatur.
Vix enim quisquam domi bonus, qui non etiam
foris talis audiat: nec Clerico, qui in Ecclesiæ, sa-
cræque dignitatis lucem, venire debet, est satis; si
à seipse, suaque conscientia bonum hauriat testimo-
nium, nisi & illud in populi aures, oculosque effe-
rat: vt non vni sibi, sed & alijs quoque bonus esse
videatur.

Ratio si quæritur, ea in aperto est: qui è vulgo,
profanoque genere, in Clerum, sacrumque ordi-
nem assumitur: statuitur ille super Ecclesiæ cande-
labrum, vt luceat omnibus qui in domo Dei sunt,
est enim lucerna.

Talis olim audiit Sacerdos Heli, de quo hoc Scri-
pturæ elogium. *Lucerna Dei antequam extingueretur,
Samuel dormiebat in templo Domini.*

1. Reg. c.
3. v. 3.

Lucerna

Lucerna Dei fuerat Heli, inquit D. Isidorus, In Epist. ad Massanum. quando dignitate Sacerdotali pollens iustitiae claritate fulgebat: extinctam Prophetam asserit, dum ob scelera filiorum Sacerdotis potestatem, meritorumque lumen amisit.

Quod si vel ipso Dei oraculo dici potuit Heli *Lucerna Dei*; potiori iure *Myrtæ* nostri *lucernæ Dei* dicuntur, & verò etiam sunt; ideoque cæteræ mortalium turbæ assurgunt ut lux, & sol vniuerso. Illo orbis oculo, luceque nihil mundius, nihil nitentius: aspergit ille radijs suis etiam informe, & infame lutum, cloacasque malè odoratas, nec tamen inde sordescit, aut putidum, & graucolentem odorem haurit: nimirum lux adeo pura est, ut neque sordes, & graucolentiam, neque adulterinas alias, extraneasque affectiones admittat: suo semper eadore, nitore, gratia, ceu natiua veste sese inuoluens.

Quod à natura lux ipsa sortitur: hoc à gratia Clericus mutuetur est necesse, candidam, innoxiam, illibatam animæ, virtutumque vestem, quæ etiam in sæculi luto sordes horreat, imò ne patiatur quidem vel leuiore macula aspergi. Sic erit *Lucerna* sibi munda, & alijs etiam nitens. Et hinc altera mihi ducitur causa, cur Clericorum mores, vitamque sine naëuo, esse oporteat; quia non sibi oriuntur: sed & alijs quasi viæ melioris, vitæque duces, quibus exemplo suo faciem ostentent, ac præferant, quod

416 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
quod si extinguantur illi, suisque vitijs occidant;
non sibi, sed vniuerso malum ingens creant.

Si Philosophis nonnullis credimus, si vel tantillum intermitteretur Cœli motus, & lucis vsura, illicò torperent; imo & cessarent motus omnes, quos sibi subiectos luna despicit: nemo vnus se dimouere eo loco, quo illum occupasset ille cœlestium orbium torpor, solis quies, & occasus: non progredi animal posset, non succrescere planta, non nutriri bruta: nec forte secundum illos homo intelligere, aut velle quidquam posset: credunt enim hominis intelligentiam à phantasmate dependere, quod & illico crassesceret, ac torperet. Quæ omnia etsi ipse non probem, in medium tamen adducenda putavi, vt sentias quæ necessitas, quæ vis, quæ gratia lucis illius, quam oculis vsurpas, atque ex ea gradum facias ad lucem animi, quam in Clero, ceu sole requirimus, quæ si deficiat, necessum est omnes prope aliorum pios motus, sensusque eodem occasu deficere, ac prolabi.

Ex illo nexu, vinculoque boni communis cum vita, moribusque eorum, qui ad sacros honores euehuntur, fieri solet, vt si indigni promoueantur, ingens omninò damnum populis importetur. Hinc illæ querelæ sanctissimorum Patrum in eos Antistites, qui officij sui parum memores, Ecclesiam ea ratione pessundant, magnamque labem altari-
taribus

caribus imponunt, præposteris suis ordinationibus: contra quos ita S. Leo graui orationis fulmine.

Non est hoc, inquit, consulere populis, sed nocere: nec Ep. 85. præstare regimen, sed augere discrimen: Integritas enim præfidentium salus est subditorum. Et quia ea Deo Seruatori est in primis curis, grauissime in eos animaduertere solet, qui dissolutis, perditisque moribus homines, & ab omni sanctimonia alienos, ad religionis præfecturam, & amplitudinem Sacerdotij admisisissent. E multis duos producit Cresolius in suo Mystagogo; è quo hæc ad institutum L. 2. c. 10. meum.

Gregorius Prænestinus Antistes, Constantinum Pseudopapam consecrarat, eique manus præcipiti indulgentia imposuerat: homini in paucis profano, à venere, ab ira, ab immanitate mali omnino nominis. Non tulit inultum scelus, qui mortales è cœli regia despicit vindex Deus. Vt viuus, ac videns *Anast. Biblioth. in Steph.* infensi sibi Numinis iracundiam circumferret, illa ipsa dextera, qua in impia consecratione abusus fuerat, penitus exaruit; donec ab ea, & reliquum omne corpus, mali animi, malum diuersorium, implacabili, & diuturna ærumna conficeretur: sic in celuxit antiqui illius oraculi probata veritas. *Per quæ Sap. c. 17. peccat quis, per hæc & torquetur.* Dextera peccarat Antistes Ecclesiæ ceusponsæ parum fidus, & etiam dextra pœnam tulit: vt qui religioni nostræ, ceu

Ggg arbori,

418 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
arbori, ramum arentem, & exsuccum infecerat,
arentis, & exsuccæ manus damna pateretur.

Ei certe melius omninò fuisset illud Marciani
votum: erat hic Nouatianorum Episcopus, &
quendam Sabbatium è Iudæo factum Christia-
num, ad Sacerdotium extulerat, quem, cum dein-
de audiret ad praua dogmata, & impias opiniones
tanquam ad vomitum reuerti: facti sui serius pœ-
nitens dicere solebat. *Satius multo fuisse manus suas*
in spinas imposuisse: quam earum impositione ad Pres-
byterij gradum designauisse malum Sabbatium. Hoc
fuit Marciani votum, hæ querelæ & paterni gemitus
pro infideli filio, quos certè hoc quo spiramus
æuo vsurpare possent Episcoporum plerique, qui
non ea qua debent animi cura, & æquitatis lance
ordinandorum merita pensant, atque examinant;
sed præpropere nimis manus imponunt, multis
omnino Sabbatijs, à quibus non oritur & surgit
Sabbatum, & pax alta Ecclesiæ, sed acre bellum, &
insolentes hæresum æstus, ac foedæ tempestates,
quibus etsi mergi non possit Petri nauicula, at certè
agitari potest, atque concuti. Quod quantum ma-
lum, quantumque sit scelus, ex eo metiantur, quod
D. Leoni magno, etiam sanctissimo Pontifici dici-
tur contigisse: est certè eiusmodi quod optimo cui-
que sacrum horrorem incutiat.

Ad sepulchrum D. Petri Apostolorum Princi-
pis

pis oraturus sese abiecerat pius Pontifex, & multis Prat. spir. C. 149. omnino votis, lacrymis, ac gemitibus, vnum illud supplex petierat, vt sibi propitium Numen peccata, labesque vitæ præteritæ remitteret, vtque exoraret sedulus orator, per dies quadraginta, vota, precesque extraxit, nec à sepulchro Apostolorum diuelli posse videbatur; nisi optata indulgentia potitus.

Dum in ea statione persistit sanctus Præsul, hoc à Deo responsum accepit, omnia esse dimissa peccata, præterquam impositionem manuum. Hoc nimirum vnum, non quantum ad culpam, sed quantum ad pœnas seruatum esse voluit iustus Iudex. Imò Cardinali Baronio interprete: reus stetit Adan. 461. Leo Pontifex, & obligatus pœnis eorum peccatorum, quæ perpetrassent illi, qui ab eo indignè ad ordines fuissent promoti: adeò non suo tantum scelere tenetur, & implicatur Antistes, sed & alterius pœnam, debitaque supplicia in se trahit pessimis omninò, vinculis irretitus, quibus si tangi, concuti que potuit sanctissimus Pontifex, Leo Magnus, Ecclesiæ lumen, & prima religionis columna: quomodo non confringentur alij minoris notæ, ac sanctitatis, qui cum Leone compositi, vix in Ecclesia, videri possunt, quod cum solis oculo, luceque vniuersi, minora sidera, cœlique flammæ.